

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

19. december 2013 *

»Præjudiciel forelæggelse — forbrugerbeskyttelse — virksomhedernes urimelige handelspraksis over for forbrugerne — direktiv 2005/29/EF — artikel 6, stk. 1 — begrebet »vildledende handling« — spørgsmålet, om betingelserne opregnet i den omhandlede bestemmelse har kumulativ karakter«

I sag C-281/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Consiglio di Stato (Italien) ved afgørelse af 13. december 2011, indgået til Domstolen den 6. juni 2012, i sagen:

Trento Sviluppo srl,

Centrale Adriatica Soc. coop. arl

mod

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Borg Barthet (refererende dommer), og dommerne E. Levits og M. Berger,

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 26. september 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Trento Sviluppo srl og Centrale Adriatica Soc. coop. arl ved avvocato M. Pacilio
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocati dello Stato S. Varone og P. Garofoli
- den litauiske regering ved D. Kriauciūnas og V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, som befuldmægtigede
- den ungarske regering ved M. Fehér og K. Szíjjártó, som befuldmægtigede

* Processprog: italiensk.

— Europa-Kommissionen ved L. Pignataro-Nolin og M. van Beek, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (»direktivet om urimelig handelspraksis«) (EUT L 149, s. 22).
- 2 Denne anmodning er indgivet inden for rammerne af en tvist mellem Trento Sviluppo srl (herefter »Trento Sviluppo«) og Centrale Adriatica Soc. coop. arl (herefter »Centrale Adriatica«) på den ene side og Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (den italienske konkurrencemyndighed, herefter »AGCM«) på den anden side vedrørende disse to selskabers handelspraksis, som af AGCM er blevet betegnet som »vildledende«.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Direktiv 2005/29 vedrører ifølge syvende betragtning dertil bl.a. former for handelspraksis, som direkte påvirker forbrugernes transaktionsbeslutninger i forbindelse med produkter.
- 4 Ved dette direktiv fastsættes ifølge 11. betragtning dertil et enkelt generelt forbud mod de former for urimelig handelspraksis, der forvrider forbrugernes økonomiske adfærd.
- 5 13. betragtning til nævnte direktiv har følgende ordlyd:

»[...] Det enkelte, fælles generelle forbud, som er fastsat ved dette direktiv, omfatter derfor urimelig handelspraksis, der forvrider forbrugernes økonomiske adfærd. [...] Det generelle forbud suppleres af bestemmelser om de to typer handelspraksis, der forekommer allerhyppigst, nemlig vildledende handelspraksis og aggressiv handelspraksis.«
- 6 14. betragtning til samme direktiv er affattet således:

»Det er ønskeligt, at begrebet vildledende handelspraksis omfatter de former for praksis, herunder vildledende reklame, hvor forbrugeren bedrages og dermed forhindres i at træffe et informeret og således effektivt valg. [...]«
- 7 I artikel 2, litra e), i direktiv 2005/29 defineres begrebet »væsentlig forvridding af forbrugernes økonomiske adfærd« som »anvendelse af en handelspraksis, som mærkbart indskrænker forbrugers evne til at træffe en informeret beslutning, hvorved forbrugeren træffer en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet«.

8 I direktivets artikel 2, litra k), defineres begrebet »transaktionsbeslutning« som »en beslutning, der træffes af en forbruger, om hvorvidt, hvordan og på hvilke betingelser han vil købe, foretage fuld eller delvis betaling for, beholde eller afhænde et produkt eller udøve en aftalemæssig rettighed i forbindelse med produktet, uanset om forbrugeren beslutter at foretage en transaktion eller at undlade dette«.

9 Direktivets artikel 6, stk. 1, bestemmer:

»En handelspraksis betragtes som vildledende, hvis den indeholder urigtige oplysninger og derfor er usandfærdig eller f.eks. i kraft af sin generelle fremstillingsform vildleder eller kan forventes at vildlede en gennemsnitsforbruger, selv om oplysningerne er faktisk korrekte, med hensyn til et eller flere af følgende elementer og under alle omstændigheder foranlediger eller kan forventes at foranledige ham til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet:

[...]

b) de væsentligste egenskaber ved produktet, såsom det omfang, i hvilket det står til rådighed [...]

[...]«

Italiensk ret

10 Decreto legislativo n. 206 – Codice del consumo (lovdekret nr. 206 vedrørende lov om forbrug) af 6. september 2005 (almindeligt tillæg til GURI nr. 162 af 8.10.2005) indbefatter en artikel 21, stk. 1, litra b), som blev indsat ved lovdekret nr. 146 af 2. august 2007, hvorved direktiv 2005/29 blev gennemført i national ret. Denne artikel bestemmer:

»En handelspraksis betragtes som vildledende, hvis den indeholder urigtige oplysninger eller eksempelvis i kraft af sin generelle fremstillingsform vildleder eller kan forventes at vildlede en gennemsnitsforbruger, selv om oplysningerne er faktisk korrekte, med hensyn til et eller flere af følgende elementer og under alle omstændigheder foranlediger eller kan forventes at foranledige ham til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet:

En handelspraksis betragtes som vildledende, hvis den indeholder urigtige oplysninger eller, selv om oplysningerne er faktisk korrekte, f.eks. i kraft af sin generelle fremstillingsform, bedrager eller kan bedrage gennemsnitsforbrugeren med hensyn til et eller flere af følgende elementer og under alle omstændigheder foranlediger eller kan forventes at foranledige ham til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet

[...]

b) de væsentligste egenskaber ved produktet, såsom det omfang, i hvilket det står til rådighed [...]«

Twisten i hovedsagerne og det præjudicielle spørgsmål

11 Trento Sviluppo driver flere store supermarkeder i Trentino (Italien). Disse supermarkeder er tilknyttet den store distributionsgruppe COOP Italia, som Trento Sviluppo selv er en del af.

12 Centrale Adriatica leverer tjenesteydelser til selskaber i distributionsgruppen COOP Italia, som Centrale Adriatica er en del af.

13 I marts 2008 indledte Centrale Adriatica en kampagne ved bestemte COOP Italia-salgssteder, hvor en række produkter blev udbudt til fordelagtige priser.

- 14 Kampagnen varede fra den 25. marts til den 9. april 2008. I en reklamebrochure anførtes »besparelser på op til 50% og mange andre specialtilbud«.
- 15 Blandt de produkter, som i denne reklamebrochure blev udbudt til fordelagtige priser, var en bærbar computer.
- 16 Den 10. april 2008 klagede en forbruger til AGCM over denne reklamebrochure, som ifølge ham indeholdt urigtige oplysninger, idet dette databehandlingsprodukt ikke var til rådighed, da han i tilbudsperioden gik i supermarkedet i Trentino.
- 17 Som følge af denne klage indledte AGCM en procedure mod Trento Sviluppo og Centrale Adriatica vedrørende urimelig handelspraksis i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 20, 21 og 23 i lovdekret nr. 206 af 6. september 2005 vedrørende lov om forbrug. Sagen førte til vedtagelse den 22. januar 2009 af en beslutning, hvorved begge disse selskaber blev pålagt en bødestraf.
- 18 Begge selskaber anlagde søgsmål ved Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio (den regionale forvaltningsdomstol i Lazio), som forkastede de to søgsmål.
- 19 Trento Sviluppo og Centrale Adriatica har herefter iværksat appel til Consiglio di Stato til prøvelse af de af denne ret afsagte afgørelser.
- 20 Den forelæggende ret er i tvivl om rækkevidden af begrebet »vildledende handelspraksis« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29. Den ønsker i denne henseende oplyst, om en given handelspraksis for at være vildledende skal opfylde betingelsen i sidste del af den indledende sætning i artikel 6, stk. 1, hvorefter denne handelspraksis skal kunne påvirke forbrugerens transaktionsbeslutning. Den ønsker oplyst, om dette er en kumulativ betingelse i forhold til de to alternative betingelser i denne indledende sætnings første del, hvorefter de fremførte oplysninger skal være urigtige eller kunne vildlede forbrugeren, eller om nævnte betingelse vedrører en anden form for en vildledende handelspraksis.
- 21 Ifølge den forelæggende ret skyldes fortolkningsspørgsmålet vedrørende artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29 uoverensstemmelser i de forskellige sprogversioner af direktivet. Den italienske version (som anvender udtrykket »e in ogni caso«) og den tyske version (som anvender udtrykket »und [...] in jedem Fall«) synes at henvise til en almindelig bestemmelse, hvorefter den omstændighed, at en handelspraksis kan påvirke forbrugerens transaktionsbeslutning, i sig selv er nok til at den kan betegnes som vildledende. Den engelske version (som anvender udtrykket »and in either case«) og den franske version (som anvender udtrykket »et dans un cas comme dans l'autre«) fører derimod til den opfattelse, at der kun foreligger en vildledende handelspraksis, hvis såvel en af de to nævnte alternative betingelser i denne artikels indledende sætnings første del som betingelsen om, at den vildledende handelspraksis skal kunne påvirke forbrugerens transaktionsbeslutning, er opfyldt.
- 22 Under disse omstændigheder har Consiglio di Stato besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29[...], for så vidt angår den del, hvor den italienske version anvender ordene »e in ogni caso«, fortolkes således, at blot ét af elementerne i den første del af dette stykke er tilstrækkeligt med henblik på at godtgøre, at der foreligger en vildledende handelspraksis, eller således, at et yderligere element er nødvendigt for at godtgøre, at der foreligger en sådan handelspraksis, nemlig det element, at denne handelspraksis kan forlede forbrugeren til at træffe transaktionsbeslutningen?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 23 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en handelspraksis skal betegnes som »vildledende« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29, alene med den begrundelse, at denne praksis indeholder urigtige oplysninger, eller at den kan vildlede en gennemsnitsforbruger, eller om denne praksis desuden skal kunne foranledige forbrugeren til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet.
- 24 Artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29 fastsætter, at en handelspraksis betragtes som vildledende, hvis den indeholder urigtige oplysninger og derfor er usandfærdig eller eksempelvis i kraft af sin generelle fremstillingsform vildleder eller kan forventes at vildlede en gennemsnitsforbruger med hensyn til bl.a. de væsentligste egenskaber ved produktet, såsom det omfang, i hvilket det står til rådighed, og under alle omstændigheder foranlediger eller kan forventes at foranledige ham til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet.
- 25 Det må i denne henseende konstateres, at mens den italienske version anvender udtrykket »e in ogni caso«, som ifølge den forelæggende ret indbefatter en slags »afsluttende bestemmelse«, hvorefter den blotte omstændighed, at en handelspraksis kan forvride forbrugernes økonomiske adfærd, er tilstrækkelig til, at en sådan praksis kan betegnes som vildledende, anvender den spanske, engelske og franske version af nævnte artikel 6, stk. 1, til gengæld henholdsvis udtrykkene »y en cualquiera de estos casos«, »and in either case« og »et dans un cas comme dans l'autre«. Disse tre sidstnævnte sprogversioner henviser udtrykkeligt til de to tilfælde, hvor en given handelspraksis er vildledende, og angiver, at en handelspraksis ligeledes skal foranledige forbrugeren til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet.
- 26 Ifølge fast retspraksis kan den formulering, der er anvendt i en sprogversion af en EU-retlig bestemmelse, ikke alene tjene som grundlag for bestemmelsens fortolkning eller i denne henseende tillægges større betydning end de øvrige sprogversioner. Dette ville være i strid med kravet om en ensartet anvendelse af EU-retten. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem de forskellige sproglige versioner skal den pågældende bestemmelse derfor fortolkes på baggrund af den almindelige opbygning af og formålet med den ordning, som den er led i (jf. dom af 12.11.1998, sag C-149/97, Institute of the Motor Industry, Sml. I, s. 7053, præmis 16, og af 25.3.2010, sag C-451/08, Helmut Müller, Sml. I, s. 2673, præmis 38).
- 27 Hvad for det første angår den almindelige opbygning af artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29 bemærkes, at vildledende handelspraksis i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 6 i direktiv 2005/29, udgør en bestemt kategori af urimelig handelspraksis, som er forbudt ved direktivets artikel 5 (jf. i denne retning dom af 23.4.2009, forenede sager C-261/07 og C-299/07, VTB-VAB og Galatea, Sml. I, s. 2949, præmis 55, og af 19.9.2013, sag C-435/11, CHS Tour Services, ECLI:EU:C:2013:574, præmis 37).
- 28 I henhold til dette direktivs artikel 5, stk. 2, er en handelspraksis urimelig, hvis den er i modstrid med kravet om erhvervsmæssig diligenspligt og væsentligt forvrider eller kan forventes væsentligt at forvride en gennemsnitsforbrugers økonomiske adfærd i forhold til produktet (dommen i sagen VTB-VAB og Galatea, præmis 54, og i sagen CHS Tour Services, præmis 36).
- 29 I henhold til artikel 2, litra e), i direktiv 2005/29 er »væsentlig forvridning af forbrugernes økonomiske adfærd« anvendelse af en handelspraksis, som mærkbart indskrænker forbrugers evne til at træffe en informeret beslutning, hvorved forbrugeren træffer en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet. Heraf følger, at for at en handelspraksis er urimelig i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 5 i direktiv 2005/29, skal den kunne foranledige forbrugeren til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet.

- 30 Eftersom vildledende handelspraksis som omhandlet i artikel 6 i direktiv 2005/29 udgør en bestemt kategori af urimelig handelspraksis som omhandlet i nævnte direktivs artikel 5, stk. 2, skal en sådan praksis nødvendigvis have alle karakteristika ved en sådan urimelig praksis, herunder skal denne praksis kunne forvride en gennemsnitsforbrugers økonomiske adfærd væsentligt ved at foranledige ham til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet.
- 31 Hvad for det andet angår det formål, der forfølges med artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29, må det konstateres, at det er baseret på artikel 169 TEUF og består i at bidrage til et velfungerende indre marked og opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau gennem tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelig handelspraksis, der skader forbrugernes økonomiske interesser. 7. betragtning til direktiv 2005/29 angiver, at det vedrører former for handelspraksis, som direkte påvirker forbrugernes transaktionsbeslutninger i forbindelse med produkter. Ifølge 11. betragtning til dette direktiv fastsættes et enkelt generelt forbud mod de former for urimelig handelspraksis, der forvrider forbrugernes økonomiske adfærd. Det fremgår af 13. betragtning til nævnte direktiv, at det er de to typer handelspraksis, der forekommer allerhyppigst, nemlig vildledende handelspraksis og aggressiv handelspraksis, der er begrundelsen for vedtagelsen af specifikke bestemmelser med henblik på bekæmpelse heraf. Ifølge 14. betragtning til samme direktiv udstrækker det begrebet »vildledende handelspraksis« til at omfatte de former for praksis, herunder vildledende reklame, hvor forbrugeren bedrages og dermed forhindres i at træffe et informeret og således effektivt valg.
- 32 Heraf følger, at direktiv 2005/29 med henblik på at opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau fastsætter et generelt forbud mod de former for urimelig handelspraksis, der forvrider forbrugernes økonomiske adfærd.
- 33 Således skal en handelspraksis for at kunne betegnes som »vildledende« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29, bl.a. kunne foranledige forbrugeren til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet.
- 34 Denne fortolkning bekræftes i øvrigt af Domstolens praksis. Det fremgår nemlig af præmis 47 i dom af 15. marts 2012, Pereničová og Perenič (sag C-453/10, ECLI:EU:C:2012:144), og af præmis 42 i dommen i sagen CHS Tour Services, at en handelspraksis betragtes som vildledende i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29, for så vidt som oplysningerne er vildledende, og denne praksis kan foranledige forbrugeren til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ikke ville have truffet, hvis en sådan praksis ikke havde foreligget.
- 35 For at give den forelæggende ret alle fornødne oplysninger for at kunne afgøre den tvist, der verserer for den, skal rækkevidden af begrebet »transaktionsbeslutning« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 2, litra k), i direktiv 2005/29, desuden fastlægges. For så vidt som den i hovedsagerne omhandlede handelspraksis vedrører oplysninger om det omfang, i hvilket et produkt, som blev udbudt til en favorabel pris i en bestemt periode, stod til rådighed, skal det afgøres, om forberedende handlinger forud for et eventuelt køb af et produkt, såsom at forbrugeren tager hen til forretningen og går ind i forretningen, kan anses for at udgøre transaktionsbeslutninger i nævnte direktivs forstand.
- 36 Det fremgår af selve ordlyden af artikel 2, litra k), i direktiv 2005/29, at begrebet »transaktionsbeslutning« er defineret bredt. I henhold til denne bestemmelses ordlyd er en transaktionsbeslutning nemlig »en beslutning, der træffes af en forbruger, om hvorvidt, hvordan og på hvilke betingelser han vil købe«. Dette begreb omfatter derfor ikke blot beslutningen om at købe eller om ikke at købe et produkt, men også en beslutning med direkte tilknytning hertil, herunder beslutningen om at gå ind i forretningen.
- 37 Dette direktivs artikel 3, stk. 1, taler ligeledes for en sådan fortolkning, eftersom det følger af denne bestemmelse, at nævnte direktiv gælder for virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne før, under og efter en handelstransaktion i forbindelse med et produkt.

- 38 Følgelig skal det forelagte spørgsmål besvares med, at en handelspraksis skal betegnes som »vildledende« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 6, stk. 1, i direktiv 2005/29, når denne praksis for det første indeholder urigtige oplysninger eller kan vildlede en gennemsnitsforbruger og for det andet kan foranledige forbrugeren til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet. Dette direktivs artikel 2, litra k), skal fortolkes således, at begrebet »transaktionsbeslutning« omfatter enhver beslutning med direkte tilknytning til beslutningen om at købe eller om ikke at købe et produkt.

Sagens omkostninger

- 39 Da sagens behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

En handelspraksis skal betegnes som »vildledende« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 6, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (»direktivet om urimelig handelspraksis«), når denne praksis for det første indeholder urigtige oplysninger eller kan vildlede en gennemsnitsforbruger og for det andet kan foranledige forbrugeren til at træffe en transaktionsbeslutning, som han ellers ikke ville have truffet. Dette direktivs artikel 2, litra k), skal fortolkes således, at begrebet »transaktionsbeslutning« omfatter enhver beslutning med direkte tilknytning til beslutningen om at købe eller om ikke at købe et produkt.

Underskrifter